ОБРАЗОВАНИЕ

предизвикателства

ПРОЕКТ НА СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ КЪМ СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ • СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ •
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
основан 1888 г.

Образованието освобождава интелекта, отключва въображението и е фундаментално за самоуважение. В днешния бързо променящ се свят образованието стои в основата на множество направления: на личностното развитие, икономическия растеж и обществения прогрес. Ученето е от полза за всяко човешко същество и гарантирането, че всеки човек има достъп до качествено образование, не е просто морален императив, а необходимост за бъдещото благополучие и просперитет на човечеството. Лошото качество ограничава потенциала както на отделните хора, така и на цели нации.

Бариери пред качественото образование

- Липса на обучени учители - в световен мащаб са необходими над **69 милиона** нови учители, за да се постигнат образователните цели на ООН за 2030 г.[1]
- В своята Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Р България (2021 - 2030) страната определя като една от основите заплахи недостига на учители по отделни специалности.[2]
- Културни бариери - в някои региони културните или религиозните вярвания възпрепятстват образованието на момичета или определени малцинствени групи.[3]
- Конфликти и нестабилност - в зони на конфликт училищата могат да бъдат затворени или ресурси да бъдат отклонени от образованието. През 2017 г. УНИЦЕФ изчислява, че около **25 милиона** деца на възраст между **6** и **15 години** не посещават училище в зони на конфликти.[4]

Състоянието днес

- Към 2021 г. в световен мащаб 258 милиона деца и младежи не посещават училище, а дори тези в училище не получават базови познания.[5]
- **53%** от децата в страните с ниски и средни доходи живеят в „бедност в обучението“ – те не могат да четат и разбират основен текст до 10-годишна възраст.[6]
- Само една трета от 10-годишните деца в света могат да прочетат и разберат проста писмена история. Останалите около две трети (**64%**) не могат да покрият този минимум за четене с разбиране.[7]
- Преди пандемията децата, които не могат да прочетат и разберат проста писмена история, са били **52%**.
- България не „успява да приложи цялостен подход“ за подпомагане на образователната система в борбата с неравенствата и за гарантиране на равни възможности за всички деца. Кризата с КОВИД-19 и преходът към онлайн обучение също са предпоставка за увеличаване на неравенствата.[8]

Перспективи за бъдещо развитие

- Само една от шест държави ще постигне всеобщ достъп до качествено образование до 2030 г.[9]
- Приблизително **84 милиона** деца и младежи все още няма да посещават училище.[10]
- Приблизително **300 милиона** ученици все още няма да имат основни умения за смятане и грамотност, от които се нуждаят, за да успеят в живота.[11]
- Почти три четвърти от младите хора на възраст между **15** и **24** години в **92** държави, за които има налични данни, не успяват да придобият уменията, необходими за работа.[12]

Ефекти върху обществото

Лошото качество на образование води до множество рискове, като напр.:

- Липса на осведоменост относно основните здравни и хигиенни практики, и съответно, до разпространение на иначе предотвратими заболявания и по-високи нива на смъртност.[13]
- Ограничаване на пригодността за заетост, което води до по-ниски доходи, намален икономически растеж и по-високи нива на бедност.[14]
- Липса на гражданско участие поради намалено разбиране и ангажираност на хората в гражданските процеси, което води до по-слаби демократични структури.[15]
- Повишаване на уязвимостта към измами и манипулация.[16]
- По-високи нива на престъпност и насилие, тъй като хората прибягват до алтернативни средства за препитание.[17]

[1] UNESCO (2016) The World needs almost 69 million new teachers to reach the 2030 Education goals, UNESCO Institute for Statistics, https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000246124

[2] МОН (2020) Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Р България (2021 – 2030), https://www.navet.government.bg/bg/media/strategiches-ka-ramka_obrobuuchene_110321-1.pdf

[3] Jones, N., Abebe, W., Emirie, G., Gebeyehu, Y., Gezahegne, K., Tilahun, K., Workneh, F., & Vintges, J. (2022) Disrupted educational pathways: The effects of conflict on adolescent educational access and learning in war-torn Ethiopia. Frontiers in Education, 7. https://-doi.org/10.3389/feduc.2022.963415

[4] УНИЦЕФ (2017. 25 милиона деца не посещават училище в конфликтни зони. Ню Йорк: UNICEF Press.

[5] ЮНЕСКО (2023) https://www.unesco.org/

[6] World Bank (2022) Ending Learning Poverty, https://www.worldbank.org/en/topic/educa-tion/brief/ending-learning-poverty

[7] World Bank, UNICEF, FCDO, USAID, the Bill & Melinda Gates Foundation (2023) The State of Global Learning Poverty: 2022 Update, https://www.unicef.org/reports/state-global-learn-ing-poverty-2022

[8] Национална мрежа за децата. (2022) Какво ни казва оценката 3,65 в област Образование?, https://nmd.bg/belezhnik-2022-kakvo-ni-kazva-otsenka-ta-365-v-oblast-obrazovanie/

[9] UN (2015) Goal 4, Department of Economic and Social Affairs, https://sdgs.un.org/goals/goal4

[10] UN (2015) Goal 4, Department of Economic and Social Affairs, https://sdgs.un.org/goals/goal4

[11] UN (2015) Goal 4, Department of Economic and Social Affairs, https://sdgs.un.org/goals/goal4

[12] Education Commission (2022) Recovering Learning report, Education Commission and UNICEF Education and Adolescent Development Programme Group https://www.generationunlimit-ed.org/

[13] Hahn, R., Truman, B. (2015) Education Improves Public Health and Promotes Health Equity, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4691207/

[14] UNESCO (2008) Poverty and education, International Academy of Education, https://unes-doc.unesco.org/ark:/48223/pf0000181754

[15] David E. Campbell, What is education's impact on civic and social engagement?, 2006, https://www.oecd.org/education/innovation-education/37425694.pdf

[16] Why do individuals respond to fraudulent scam communications and lose money? The psychological determinants of scam compliance, Journal of Applied Social Psychology, 2013, https://www.researchgate.net/publication/263224622_Why_do_in-dividuals_respond_to_fraudulent_scam_communications_and_lose_money_The_psychological_determinants_of_scam_compliance

[17] Msepehrn. (n.d.). Comprehensive strategies for crime prevention towards social and economic development. https://www.unodc.org/islamicrepublicofiran/en/comprehen-sive-strategies-for-crime-prevention-towards-social-and-economic-development.html